

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راه‌های ارتباط با معصومین علیهم‌السلام

علی باقر شیخانی

شیخانی، علی باقر، ۱۳۴۱

راههای ارتباط با معصومین (علی باقر شیخانی؛ [برای] مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما - قم: صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۴. ۱۱۱ص. (مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما؛ ۹۵۳)

ISBN 964-514-022-6 : ۷۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۱۰۷] - ۱۱۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. چهارده معصوم. ۲. چهارده معصوم - فضایل. ۳. چهارده معصوم - توسل. ۴. چهارده معصوم - کرامتها. الف. صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما. ب. عنوان.

۲۹۷/۹۵

۹/۲ش/۳۲۴۶

راه‌های ارتباط با معصومین (علی باقر شیخانی)
کد: ۹۵۳

نویسنده: علی باقر شیخانی
ناشر و تهیه‌کننده: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
لیتوگرافی: سروش مهر
چاپ: امیران
نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۴
شمارگان: ۱۹۱۰
بها: ۷۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است
نشانی: قم، بلوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
پست الکترونیکی: Email: IRC@IRIB.IR
تلفن: ۲۹۳۵۸۰۳ و ۲۹۱۰۶۰۲ نمابر: ۲۹۳۲۸۹۲
شابک: ۹۶۴-۵۱۴-۰۲۲-۶ ISBN: 964-514-022-6

فهرست مطالب

۱	 دیاچه
۳	 پیش گفتار

● بخش اول: کلیات

۷	 فصل اول: عصمت چیست و معصوم کیست؟
۷	 عصمت چیست؟
۸	 معنای لغوی و اصطلاحی عصمت
۹	 چه کسانی معصومند؟
۱۲	 فصل دوم: ویژگی‌های معصومین علیهم‌السلام
۱۲	 ۱. پاکی و عصمت
۱۲	 ۲. وارث علوم پیامبران
۱۲	 ۳. عالم به همه علوم و معارف قرآن
۱۳	 ۴. حافظان دین خدا
۱۳	 ۵. نگهبانان جهان و جهانیان
۱۴	 ۶. کشتی نجات امت
۱۴	 ۷. معیار حق و حق‌گرایی
۱۵	 ۸. هدایت در گرو تمسک به آنهاست
۱۵	 ۹. تحقق بخش آرمان بشریت
۱۶	 ۱۰. شفاعت کنندگان روز قیامت

● بخش دوم: راه‌های ارتباط با معصومین علیهم‌السلام

فصل اول: ارتباط عاطفی	۱۹
۱. منظور از ارتباط عاطفی	۱۹
۲. ضرورت این نوع ارتباط	۲۰
۳. راه‌های ایجاد و تقویت پیوند عاطفی	۲۴
الف) شناخت و معرفت نسبت به آنان	۲۴
ب) نام‌گذاری برگرفته از نام ایشان	۲۴
ج) هدیه دادن	۲۵
د) دوستی با دوستان آنان و دشمنی با دشمنان شان	۲۶
ه) شرکت در غم و شادی آنان	۲۷
۴. آثار و نتایج ارتباط عاطفی	۲۷
الف) عامل رشد و هدایت، اصلاح و تربیت فرد	۲۸
ب) عامل قیام و تحولات اجتماعی	۲۸
ج) عامل ماندگاری مذهب و مکتب	۲۹
د) عامل اطاعت و پیروی	۳۰
ه) عامل آرامش روحی و روانی	۳۱
و) عامل رهایی از هول عظیم (قیامت)	۳۲
۵. آسیب و آفت‌های ارتباط عاطفی	۳۲
الف) غلو و گزافه‌گویی	۳۲
ب) غرور	۳۴
ج) تحریف	۳۵
د) خرافه‌گرایی	۳۵
ه) شور ناآگاهانه و بی‌توجهی به اهداف مکتب	۳۶
فصل دوم: ارتباط علمی	۳۷
۱. مقصود از ارتباط علمی	۳۷
۲. ضرورت این نوع ارتباط	۳۸
۳. راه‌های بهره‌مندی علمی از اهل بیت علیهم‌السلام	۴۱
الف) علوم نقلی (علم فقه و اصول)	۴۱
ب) معارف قرآن	۴۲
ج) معارف عقلانی	۴۲

۴۳	(د) معارف عرفانی
۴۵	۴. آثار و فواید ارتباط علمی
۴۵	(الف) اطمینان به حرکت در صراط مستقیم
۴۷	(ب) امکان تخصص و جمع بین علوم گوناگون
۴۷	(ج) توان پاسخ‌گویی به نیازهای هر زمان
۴۸	۵. آفت‌ها و آسیب‌های ارتباط علمی
۴۸	(الف) ایستایی
۴۹	(ب) نداشتن درک از زمان و نیاز جامعه
۵۱	(ج) برداشت‌های غیرکارشناسانه
۵۲	(د) توجه نداشتن به ابعاد علوم اهل بیت علیهم‌السلام
۵۴	(هـ) فهم سطحی‌نگر و عوامانه
۵۵	(و) جدایی عرفان از شریعت
۵۷	فصل سوم: ارتباط سیاسی
۵۷	۱. منظور از ارتباط سیاسی
۵۸	۲. ضرورت این نوع ارتباط
۶۱	۳. راه‌های ارتباط سیاسی
۶۱	(الف) عقیده به ولایت سیاسی آنها
۶۱	(ب) پیروی از فقیهان در زمان غیبت
۶۱	(ج) پیروی از الگوی رفتاری اهل بیت در امور سیاسی
۶۳	۴. آثار ارتباط سیاسی با اهل بیت علیهم‌السلام
۶۳	(الف) تلاش برای برپایی حکومت عدل
۶۴	(ب) یاری نکردن حکومت‌های ستم‌کار
۶۴	(ج) قیام بر ضد ستم
۶۵	(د) ملاک سنجش و نقد رفتار سیاسی سیاست‌مداران
۶۵	۵. آفت‌های ارتباط با ولایت سیاسی
۶۵	(الف) عاملی برای ایجاد اختلاف
۶۶	(ب) اعتقاد نداشتن به ادامه ولایت سیاسی پس از ائمه علیهم‌السلام
۶۶	(ج) جدایی دین از سیاست
۶۷	(د) خودباختگی فرهنگی و التقاط

فصل چهارم: ارتباط آرمانی	۶۹
۱. منظور از ارتباط آرمانی	۶۹
۲. ضرورت این نوع ارتباط	۶۹
۳. شیوه‌های ارتباط آرمانی با امام زمان (عج)	۷۰
الف) منتظر حقیقی بودن	۷۰
ب) آمادگی برای یاری حضرت	۷۱
ج) درخواست توفیق شناخت امام از خداوند	۷۱
د) افزایش آگاهی خود و دیگران	۷۲
هـ) پای‌بندی به اصول اخلاقی و پرهیز از گناهان	۷۲
و) پیروی از نایبان عام امام زمان (عج)	۷۳
ز) درخواست قلبی و عملی برای ظهورش	۷۳
۴. آثار و نتایج ارتباط آرمانی	۷۳
الف) امید و نشاط	۷۳
ب) اصلاح فرد	۷۳
ج) اصلاح اجتماع	۷۴
۵. آسیب‌شناسی ارتباط آرمانی	۷۴
الف) تفسیر انحرافی از انتظار	۷۴
ب) ادعاهای باطل	۷۵
فصل پنجم: ارتباط استمدادی با معصومین علیهم‌السلام	۷۷
۱. منظور از ارتباط استمدادی	۷۷
۲. ضرورت این نوع ارتباط	۷۸
۳. شیوه‌های ارتباط استمدادی	۷۹
الف) توسل به اهل بیت علیهم‌السلام	۷۹
ب) توسل به پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در زمان حیات	۸۰
ج) توسل به اهل بیت علیهم‌السلام پس از رحلت پیامبر	۸۲
د) درخواست شفاعت از معصومین علیهم‌السلام	۸۳
هـ) نذر برای معصومین علیهم‌السلام	۸۴
۴. آثار و نتایج رابطه استمدادی	۸۴
الف) برآورده شدن حاجت‌های دنیایی	۸۵
ب) مسئله رسیدن به مقام‌های بلند عرفانی	۸۷

۸۷	ج) بهره‌مندی از شفاعت در قیامت
۸۷	د) عامل افزایش ایمان دینی
۸۸	ه) آفت‌های رابطه استمدادی
۸۸	الف) نداشتن درک درست از مقام معصومین علیهم‌السلام نزد خداوند
۸۸	ب) عقیده به استقلال اولیای خدا در فیض رسانی
۸۹	ج) فریب و کلاهبرداری
۸۹	د) عقیده به توسل بدون عمل صالح
۹۰	ه) ناامیدی پس از برآورده نشدن دعا
۹۰	و) توسل، تنها به هنگام دچار شدن به بلاها
۹۱	فصل ششم: رابطه عهد و پیمان با اهل بیت علیهم‌السلام
۹۱	۱. منظور از ارتباط عهد و پیمان
۹۱	۲. ضرورت این نوع ارتباط
۹۱	معصومان، قله کمال انسانی
۹۳	حقیقت زیارت
۹۳	۳. شیوه‌های این ارتباط
۹۳	الف) زیارت کردن بارگاه نورانی ائمه علیهم‌السلام
۹۶	آداب زیارت
۹۷	ب) زیارت از راه دور
۹۹	۴. آثار زیارت ائمه علیهم‌السلام
۹۹	۵. آسیب‌شناسی ارتباط عهد و پیمان
۹۹	الف) نداشتن معرفت نسبت به مقام معصوم علیه‌السلام
۱۰۰	ب) رفتار نابخردانه در زیارت قبر آنان

● بخش سوم: همراه با برنامه سازان

۱۰۴	پیشنهاد‌های کلی
۱۰۴	پیشنهاد‌های برنامه‌ای
۱۰۵	پرسش‌های مردمی
۱۰۵	پرسش‌های کارشناسی
۱۰۷	کتاب‌نامه

دیباچه

انسان در تلاطم و گردبادهای جان فرسای زندگی و شناختن راه از بیراهه نیاز به هدایت دارد.

از این رو، لطف الهی شامل بندگان شد و راهبرانی پاک را جانشین خود در زمین قرار داد تا راهنمای ما به سوی سعادت و تکامل باشند.

آنان عترت و اهل بیت آخرین پیامبر الهی هستند. همان کسانی که منزلگاهشان محل آیند و روند فرشتگان و مهبط وحی الهی است. آنان معدن رحمت حق و باب استجاب دعایند. آنان گنجینه علوم الهی و محبت‌های بالغه خدا بر اهل دنیا و آخرتند. آنها حافظان اسرار الهی، حاملان کتاب ربوبی و دارندگان عقل کاملند. بی شک، تمسک و پیروی از آنان ضامن نجات و رهایی از گمراهی است و این امر در گرو برقراری ارتباط همه جانبه، با آنان است. باید دل را حریم عشق به آنان و گوش جان را شنوای کلام گوهر بار و نورانی آنان قرار داد؛ چرا که بهترین الگوی رفتار برای افراد خانواده‌ها و اجتماع هستند.

این پژوهش می‌کوشد تا راه‌های ارتباط با معصومان علیهم‌السلام را به دور از افراط و تفریط بنمایاند و دلدادگان کوی دوست را با کمترین هزینه به سر منزل مقصود برساند.

در پایان، با قدردانی از تلاش پژوهشگر ارجمند، جناب حجت الاسلام و المسلمین علی باقر شیخانی؛ امیدواریم این پژوهش مورد استفاده برنامه‌سازان محترم قرار گیرد.

آنه ولی التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

پیش‌گفتار

پیوند معنوی با ساحت مقدس انبیای الهی، به ویژه خاتم آنان و خاندان مطهرش و عشق آنان را در دل پروراندن و شمیم جان را به بوی دلاویز آنان معطر ساختن بسی ارزشمند است. خوشا ذکر و یادشان را زمزمه کردن، در داغ فراقشان اشک حسرت فشاندن و سر در آستان ارادت آنان ساییدن؛ چه زیباست مطیع امر و نهی آنان بودن، قلب و جان را به ضریح پاک آنان گره زدن، در انتظار عصاره خلقت از میان آنان بودن و همه توان خود را برای یاری ایشان آماده نگه داشتن و لحظه‌ای از اندیشه اصلاح خود و جامعه برای پیوستن به دادگستر جهان، خالی نبودن.

این امور، بسی دشوار و ارزشمند است و نیازمند شناخت و پاسداشت تا در این ره به افراط و تفریط که دام شیطان است، گرفتار نیاییم؛ که نشناختن راه و راهبر، خود، بیراهه رفتن است.

آنچه در پی می‌آید، بررسی راه‌های ارتباط با معصومین و نتایج چنین ارتباطی و موانع و آسیب‌شناسی این مسیر است. باشد که مقبول طبع رهروان مسیر الهی آنان قرار گیرد.